

HUMANITIES INSTITUTE
Serhat Tertemiz, MA

YALIDA SABAH (1983) HALDUN TANER (1915 – 1986)

İÇİNDEKİLER

Yalıda Sabah
Küçük Harfli Mutluluklar
Karşılıklı
Şeytan Tüyü
Sonsuza Kalmak
Neden Sonra
Yaprak Ne Canlı Yeşil

Genel Bakış

Taner'in 1983 yılında Bilgi Yayınevi tarafından yayımlanan yedinci öykü kitabı *Yalıda Sabah*, toplamda yedi öyküden oluşmaktadır. Yayımlandığı yıl eser, Simavi Edebiyat Ödülü'ne layık görülür. Eserde yer alan öyküler şunlardır: "Yalıda Sabah (Trs), Küçük Harfli Mutluluklar (Trs), Karşılıklı (1983), Şeytan Tüyü (Trs), Sonsuza Kalmak (1948), Yaprak Ne Canlı Ne Yeşil (1971)" (Adıyaman 2012, 39).

YALIDA SABAH

Kişiler

Anlatıcı Anlatı, yazarın sözcülüğünü yapan anlatıcının iç monologlarından oluşmaktadır. İstanbul Boğazi'nin kıyısında oturan anlatıcı, apartmanın üçüncü katından gözlemlediği insanlık ve doğa manzaralarını kendi düşüncelerinin merceğinden geçirerek okurla paylaşır.

Kahveci Rıza Efendi Anlatıcının yaşadığı mahallede bulunan kahvenin işletmecisidir ve kendisi de anlatıcı gibi güneş doğmadan güne başlayan bir karakterdir.

Öykü

Anlatıcının Sabahı Karşılması Sabahın ilk saatlerinde, apartmanın üçüncü katında bulunan dairenin penceresinden dışarıda olup bitenleri izlemeyi en önemli adeti haline getirmiş olan anlatıcı, denizin üzerinde görünen martıları, balıkçı takalarını ve diğer kuşları gözlemler. Penceresinin önüne koyduğu ekmek kırıntılarını didikleyen serçeleri izlemeye bayılmaktadır. Sokak köpekleri ve kargalar çöpleri karıştırmaktadırlar. Kahvenin önünde Bizans'tan kaldığı söylenen çınara kargalar tünemektedirler. Kendisi gibi devamlı olarak güneşi karşılayan Kahveci Rıza Efendi'ye anlatıcı gıpta etmektedir. Günün ilk saatleri boyunca şehir oldukça dingindir ve doğa bütün gerçekliğiyle apaçık bir şekilde kendini göstermektedir. Sabahın sessiz saatleri, insanın varoluşuyla ilgili en tutarlı düşünceleri ve hisleri sezindiği anlardır.

Kaya Kapmaca Oyunu Bir süre sonra şehrin sessizliğini klakson sesleri bastırmaya başlar. Okula giden ilkokul çağındaki çocukların sesleri duyulur. Güneş ışınları yeryüzüne vurmaya başladıkça denizin üzerindeki martılar ciddi bir rekabete girmeye başlarlar. Ağaçlara tünemiş olan kargalar ukala bir halde olup bitenleri izlemektedirler. Gökyüzünde görülen helikopter kuşların dikkatini çeker fakat onu pek umursamazlar. Zira şehrin yerlisi olan kuşlar onun yaşam alanının farklı olduğunu bilmektedirler ve karınlarını doyurma ihtiyacı helikopter tehlikesine nazaran daha baskın çıkar. Sahilin açıklığında bulunan bir kayalık martılar için oldukça önemlidir. Fakat kaya, tek bir martı alabilecek büyüklükte olduğu için martılar arasında kıyasıya bir kaya kapma oyunu başlar. En iyi kaya en güçlüler

tarafından alınır. Daha azına kanaat eden martılar, diğer iyi kayaların üzerindeki yerlerini alırlar. Açgözlü davranıp en iyi kayayı kapma peşine düşmüş olan martıların çoğu kayasız kalır. Deniz kuşları arasında yaşanan amansız mücadelenin insan hayatında da var olduğunu düşünen anlatıcı, kara kuşlarının kayalara neden tenezzül etmediklerini düşünür. Deniz ve kara kuşları arasında bir tür gizli anlaşmanın olduğuna inanır.

Anlatıcının Küçük Kızlarla İlgili Düşünceleri Güneşin doğmasıyla birlikte anlatıcı, öğrenci kızların çok fazla konuşuyor olmalarından dolayı yakınıdır. Kızların çoğunun evlendikten sonra eşlerinin yanında eksik ve aciz görünmemek için eğitim aldıklarını düşünür. Kızlardan biri erkeklerin ilgi odağıdır. Kız, oğlanlara bazen yüz verir fakat bazen de avazı çıktığı kadar onlara bağıırır. Anlatıcı küçük kızların, mevsime göre giydikleri kıyafetlerle birlikte karakterlerinin değiştiklerini düşünür. Kışın daha içe kapanık görünen kızlar, yazın oldukça coşkudurlar. Anlatıcı, kadınlık dürtülerinin çok küçük yaştan itibaren kendini göstermeye başladığına inanmaktadır.

Anlatıcının Genç Aşıklarla İlgili Düşünceleri İstanbul yarım adasının fotoğraflarını günün ilk saatlerinde çekme çalışan fotoğrafçılardan bahsedilir. Yarım adanın mistik manzarası karşısında anlatıcı, mimaride emeği geçen herkesi sevgi ve saygıyla anar. Kameriye'nin önündeki yıkıntı insanların önemli uğrak yerlerinden bir tanesidir. Yıkıntının etrafında bazı bayramlarda şenlikler düzenlenir ve genç aşıkler geceleri burada buluşmaktadırlar. Anlatıcı, genç çiftler hakkında gerçekçi eleştirilerde bulunur. İlişkinin ilk yıllarında çiftler birbirlerine karşı sahte benlik çizmektedirler. Fakat zaman içinde sahte benlikler yerini gerçek benliklere bırakmaya başlar. Bundan dolayı sağlıklı bir ilişki yürütebilmek için sahte imajlar ve hayaller çizmekten kaçınılmalıdır. Anlatıcı, on altı yaşlarında olan iki aşığın durumunu düşünür. Fakirlikten dolayı yalnızca sahilde el ele oturmakla yetinen aşıkler, zaman içinde birbirlerine daha çok yakınlaşacaklardır. Muhtemelen bir arkadaşlarına ait olan bodrum katında ilk cinsel tecrübelerini yaşayacak olan çiftin durumunu düşünür. Erkek, ilişki sırasında ne kadar maharetli olduğunu göstermeye çalışırken kız, ne kadar namuslu olduğunu göstermeye çalışacaktır. Anlatıcı, insanların sevişirken bile numara yapmaları gerekmesine isyan eder.

İnsanların Başkalarının Acısından Zevk Alması Denizde ilerleyen bir tekne gizli kayalığa çarpar ve teknede bulunan fiyakalı gençler teknenin batmasına engel olmaya çalışırlar. Arkadaşlar arasında bir tartışma yaşanır ve kızlardan biri erkek arkadaşına tokat attıktan sonra sahile yüzüp bir arabaya biner. Anlatıcıya göre kız ya evine gidecektir ya da erkek arkadaşını başka bir erkekle aldatarak intikam alacaktır. Anlatıcı insanoğlunun başkalarının acısından zevk aldığını düşünmektedir. Yunan tragediyalarından bazı örnekler verir.

Anlatıcının Kendisini Eleştirmesi Anlatıcı Mühendis Bey'in, av köpeği ve cins papağanından hoşlanmamaktadır. Zira bu hayvanları fazlasıyla dalkavuk bulan anlatıcı onları itici bulur. Mühendis Bey ve eşini fazlasıyla çalışkan ve disiplinli bulan anlatıcı onları ironik bir üslupla eleştirir. Son olarak anlatıcı, kendisiyle ilgili önemli öz eleştiriler yapar. Hayatı sürekli olarak üçüncü kattan izlemiş olan anlatıcı her şeyi bildiğini ve her şeyi gördüğünü düşünmektedir. Anlatıcıya göre bu durum insanoğluna mutsuzluktan başka hiçbir şey getirmeyecektir. Ancak birinci katta yaşayan insanlar hayatı olduğu gibi günübirlik görmekteyiz. Birinci katta yaşayan insanlar olayların derinliğine inmez, eleştirmez, yargılamaz ve her şeyi olduğu gibi görürler. Dolayısıyla birinci katta yaşayan insanlar toplum ve doğayla daha barışık yaşamaktadırlar.

Temalar

Ötekileşme “Sabahın ilk saatleri, bozulmamışlığın, safiyetin ve dingin bir hayatın simgesi gibidir. O suskunlukta, doğayla iç içe oluştta bir dinginlik, bir huzur vardır. Anlatıcı sabahın ilk saatlerini, gündelik hayatın karmaşasından, sürüp giden haksızlıklardan, insanlığa sığmayan davranış ve eylemlerden bir kaçış ve sığınak olarak görür. Bu yüzden sabahın ilk saatleri, onun saltanatıdır; her ânını yudum yudum tadar. Çünkü birazdan gün başlayacak, insanların telaşı, klakson sesleri her yanı kaplayacaktır. Doğa ile insanları karşılaştırır. İnsanlar niye birbirine yabancıdır, niçin birbirlerinin uzağına düşerler sorusunun yanıtını arar. İhtiras, bencillik ve kişisel çıkarları, insanı kendi doğasına yabancılaştırmaktadır. Bu duyguların insanı güzellikten ve iletişimden uzaklaştıran en büyük engel olduğu görüşündedir. Oysa doğa her şeyi çözmüştür. İnsanın mutluluğu da buradan geçer. Tıpkı bir kaplumbağa gibi sadece yaşamak. Ahkâm çıkarmadan, yorum yapmadan, dünü, evveli, bugünü, yarını, öbür günü takmadan... Sadece yaşamak. Öykünün sonunda, insan mutluluğunun, kıyının, doğanın verdiği bu ekolojik dersi uygulamaktan geçtiği önerisi yapılır” (Tosun 2015, 80).

Yabancılaşma “İnsan, ya maddi çıkarlar ve edinimler için özbenini tamamen yitirerek insan olmanın yüce anlamından yoksun sefil bir yaşamın yaratıcısı olacak ya da kendi içine yönelip benini keşfederek akıl ve düş gücü ile yaşamı dönüştürebilmenin karşılığı olan “uçmayı” tercih edip varoluşunun anlam ve amacını yakalayacaktır. “Kaya kapma oyunu” ile madde uğruna verilen çılgın sahip olma savaşını, papağan imgesiyle bu savaşta yiten “özben”i vurguladıktan sonra yazar “ben” ine yabancılaştığı için tamamen dış odaklı ve “başka”ları referanslı hale gelen insan yapısının davranış biçimlerini oturduğu yalının üçüncü katından gözlemediği insan manzaralarıyla ortaya koyar” (Aydın 2010, 26-27).

Kişi İncelemesi

Anlatıcı (Açık/Vicdanlı) Anlatı, yazarın sözcülüğünü yapan anlatıcının iç monologlarından oluşmaktadır. İstanbul Boğazi’nin kıyısında oturan anlatıcı, apartmanın üçüncü katından gözlemediği insanlık ve doğa manzaralarını kendi düşüncelerinin merceğinden geçirerek okurla paylaşır. “Yaşama coşkusu, mutluluk arayışı ve derin bir hümanizm öykülerin arka planını oluşturur. O, hayat projesi olarak yalın ve sade yaşamı savunur. Mutluluğun göstereşsiz, yalın bir hayat sürmekle mümkün olabileceği görüşündedir. Öykülerinde “beğenilme” arzusunun insanı hep yanıltışa götürdüğünü vurgular. İnsanın doğallıktan, sadelikten uzaklaştığında mutsuzlukla baş başa kalacağını düşünür. Hedef büyütme, insanı insanlıktan çıkararak bencil, egoist yapar ve insan buna ulaşamayınca da mutsuz olur. Aynı şekilde hayatı atlayarak, gereksiz bilgi yüküyle yüklenmenin de insanın mutluluğunu engellediğini düşünür. Böylece öykülerde “yaşamak mı üstün, bilmek mi” karşılaştırması yapılır ve yaşamının üstün olduğu sonucuna varılır” (Tosun 2015, 80).

Duyarlı İçinde yaşadığı dünyaya ve diğer canlılara karşı ziyadesiyle duyarlı bir dünya görüşü geliştirmiş olan anlatıcı, doğanın dinginliğinde varoluşun sırrının açıklandığını düşünmektedir: “Sabahın bu ilk saatleri benim saltanatım. Kırk-elli dakika da sürse, bu krallığının her anını yudum yudum tadarım. Böyle bir tiryakiliğimiz varsa, yaz kış yataktan beşte fırlamak gerek, sabahı herkesten önce yakalamak için. Ama mahallenin en erkencisi olmak övünçünü benden kapan biri var: Kahveci Rıza Efendi. Ömrü billah güneşi üzerine doğdurmamış olmakla övünüyor. Helal olsun” (Taner 2006, 17).

Gözlemci Sabah saatlerinde yalının penceresinden şehri izlemeyi alışkanlık haline getirmiş olan anlatıcı, oldukça dikkatli bir gözlemcidir: “Kokularda tazelik vardır, yıpranmamışlık, koklanmamışlık, rayihasını ilk size teslim ediyormuşluk vardır. Renkler gerçi henüz uçuk, belirsiz ve siliktirler ama şekilleri muhayyalesi ile tamamlamak yaratıcılığını verdiği için çoğu kimse pastel tonları yeğlemez mi? Seslere gelince, asıl şaşırtıcı olan seslerdir. Sabahın ilk saatlerindeki sesler, insanlığın ilk günlerindeki, ilk insanın, ilk algıladığı seslere benzerler. Yepyeni, taptaze, ürpertici, merak uyandırıcı” (Taner 2006, 18).

Eleştirel Martıların kaya kapmaca oyununu devamlı olarak gözlemleyen anlatıcı, insanların da aynı durumda olduklarını düşünmektedir: “Bu gürültülü kahvaltılı faslı bitip de keyifleri gelince martıların oyun hevesi uyanır. Bu oyunu “kaya kapmaca” oyunu diyebiliriz. Bizim arda üç kaya var: Biri hayli açıkta, öbür ikisi onun çok gerisinde, sığda ve yan yana . . . Her birinin üstüne ancak bir martı sığar. Bu kayalardan en kapışılanı nedense o açıkta olanıdır. Bu kayalar met ve cezire göre ya gözden kaybolurlar, ya açıkça ortaya çıkarlar. Martılardan biri o açıktaki kayayı kapmak, üstüne binmek için seçirtir. Hepsini birden onun peşinde kayaya yönelirler. Aralarında çığlık çığığa bir kapışmadır başlar. Kaya ilk kapanındır” (Taner 2006, 19).

Karamsar Yeni çiftlerin sahte kişiliklerinin ve görünüşlerinin zaman içinde ortadan kaybolacağını bilen anlatıcı, aşıkların gelecekleri konusunda karamsardır: “Bilmez miyim, bilirim, çünkü üçüncü kattan bakıyorum. Yaş yaşadım, tepeden görüyorum. Hep giydiririz insanlara bir şeyler, işimize geldiği gibi. Bu pembe günler geçer bir gün. Sonra alışma, tanışma, doyuşma ve... bıkışma gelir arkasından. Kaba, bencil gerçek çıkıverir o giydirilmişliklerin altından. O zaman da böyle sokulacak mısınız birbirinize çocuklar? Becerirseniz aferin derim. Başka çaresi yoktur çünkü bu işin. Beceremezseniz kısa kesmek gerekir. Sen yoluna, o yoluna...” (Taner 2006, 24).

Bilge “Üçüncü kat, insanı benbilirimci yapıyor. Ben kaçın kurasıyım. Ben herkesin söylediklerini, gizlediklerini, iç düşüncelerini, dış düşüncelerini, hepsini hepsini avucumun içi gibi tahmin ederim. Oynanan hep aynı oyundur. İster kaya kapmaca olsun, ister gönül, ister avanta kapmaca, ister yutmaca yutturmaca. Oyunların mekanizmasını sezince, bilmediğiniz oyun kalmayınca

tekdüzeleşiyor birden dünya, yavanlaşıyor yaşam. İlginç yanı kalmıyor. Benbilirimciliğin, başka türlü düşünülemezliği, ben adam sarrafıymcılığın, kaçın kurasiymciliğın bunca antipatik oluşu da galiba buradan geliyor” (Taner 2006, 29).

KÜÇÜK HARFLİ MUTLULUKLAR

Kişiler

Nizamettin Bolayır “Albay Nizamettin Bolayır yetmiş iki yaşında bir asker emeklisidir. Hayattaki her şeye askerî disiplinden bakmaktadır. Erken kalkmak onun hayattaki tek yaşam tarzıdır. Ona göre geç kalkanlar hayatta başarısız olurlar. Her sabah erkenden kalkar ve denize dalar. Öyküde sivil anlayış ile askerî anlayışın karşılaştırması yapılır. Nizamettin Bey, askerî disiplinle hayatta her şeyin başarılacağına inanır. Her eli ayağı tutan erken kalkıp bir işin ucundan tutsa, hayatta her şey düzelecektir. Bu yüzden emekliliğini boşa geçirmemiş, cam fabrikasında sivil savunma amiri olarak işe girmiştir. Emekli Albay’ın muhayyilesi yoktur. Şimdiyi yaşar. Geçmişe üzülmez, geleceğe kaygılanmaz” (Tosun 2015, 80-81).

<i>Üftade</i>	Nizamettin Bolayır’ın ikinci eşidir.
<i>Cüneyt</i>	Futbol oyuncusudur.
<i>Aynur</i>	Nizamettin Bolayır’ın gelinidir. Fırsatçı ve içten pazarlıklı bir karakterdir.
<i>Aydanur</i>	Nizamettin Bolayır’ın torunudur.

Öykü

Nizamettin’in Güne Erken Başlama Takıntısı Lodoslu bir kış sabahında günü erkenden karışılan Nizamettin Bolayır, yetmiş yaşını geçmiş olmasına rağmen düzenli olarak denize girmektedir. Ona göre insanlar, erken kalkanlar ve geç kalkanlar olmak üzere ikiye ayrılmaktadırlar. Güne erken başlayanlar hayatta mutlu ve başarılı olurlarken geç kalkanlar boş yere hayıflanmaktadırlar. Denize girdikten sonra eve dönen Nizamettin Bolayır, ikinci eşi olan Üftade’nin üzerini örter. Daha önce sarhoş bir balıkçıyla evlenmiş olan Üftade, ikinci eşinin çok erken saatlerde güne başlamasını ve denize girmesini yadırgamaz. General olmadan albayken emekli edilmiş olan Nizamettin hayat doludur. İlk evliliğinden olan oğlunun eşi Aynur gibi geç kalkan, sigara içen ve sürekli kağıt oynayan insanlardan tiksilmektedir. Oğlunun ve gelininin bu alışkanları çağdaşlık olarak algılamalarını gülünç bulur. Torunu Aydanur’un onların arasında büyümesine üzülür.

Horozların Ötüşlerinin Yarıştırılması Kahvaltı hazırlayan Nizamettin, Terlikçi Memduh’u erken saatlerde ayakta görmesine şaşırır. Terlikçi Memduh’la Yümnü Bey horozlarının ötüş sürelerini yarıştırmaktadırlar. Berber Kazım’ın Denizli’den getirdiği horoz mahallenin rekorunu elinde bulundurmaktadır. Fakat Terlikçi Memduh, kendi horozunun yeni bir rekor kıracağından oldukça emindir. Terlikçi Memduh’un horozu Yümnü’nün horozundan daha uzun öter. Öğretmen Hamza Zigana, cinsel güçlerini kaybetmiş olan adamların horozlarla uğraştıklarını söyleyerek onlarla alay eder. Nizamettin, ayda dört kere gusül abdesti alabildiği için horoza hiç ihtiyaç duymamıştır. Grup arasında horozların ötüş sürelerinin saatle, kronometreyle ya da puanla tutulması gerektiği konusunda bir tartışma yaşanır.

Nizamettin’in Cüneyt’e Erken Kalkmayı Tavsiye Etmesi Ardından otobüs durağına doğru hızlı adımlarla yürüyen Nizamettin otobüse biner. Bir süre sonra futbolcu Cüneyt’in ve birkaç inşaat işçisinin de otobüse bindiğini görür. İşçiler Merter’de inerler. Nizamettin Cüneyt’e Kızılcahamam kampına mı gittiğini sorar. Cüneyt kampa gitmediğini söyler ve antrenmanları küçümser. Nizamettin Cüneyt’e, en iyi futbolcuların Harbiye’den çıktığını çünkü onların askeri disiplin aldıklarını söyler. UEFA takımlarıyla yerli futbol takımlarını kıyaslar ve oynanan futboldan hiç memnun olmadığını dile getirir. Geçmişte kısa süreliğine de olsa milli formayı giymiş olan Nizamettin Cüneyt’e erken kalkmasını ve düzenli olmasını önerir.

Nizamettin’in Albayken Emekli Edilmesi ve Fabrikada Güvenlik Amiri Olması Üsküdar iskelesinden vapura binen Nizamettin, şişe cam fabrikasına gitmektedir. 27 Mayıs’tan sonra askerlikten emekli edilmiş olan Nizamettin, Nusaybinli İskender Bora’nın aracılığıyla fabrikada sivil savunma amiri olmuştur. Milli Birlik Komitesi’yle hiçbir sorunu olmamasına rağmen iftiraya uğramış olmaktan dolayı emekli edilmiş olan Nizamettin, diğer meslektaşları gibi kabuğuna çekilmemiş ve hayıflanmamıştır. Başlangıçta emeklilik tazminatıyla Silivri’de tek katlı ev alıp tavuk yetiştirmeyi

planlamış fakat fabrikadan gelen iş teklifi üzerine bu düşüncesinden vazgeçmiştir. Yolculuk sırasında Nizamettin, fabrikada çalışan santral memuru Sevim Hanım'la karşılaşır. Nizamettin, evde kalmış olan kadınına karşı sempati duymaktadır. Nizamettin gibi olgun bir adamın yanında kendini güvende hisseden Sevim Hanım, onun yanında rahat davranmaktadır.

Nizamettin'in Çalışkanlığı Fabrikaya giren işçiler, sabah vakitlerinde okula giren öğrenciler gibi neşelidirler. Vapurda küçük bir çocuk gören Nizamettin, torunu Aydanur'u hatırlar. Onu en son görüşünün üzerinden sekiz ay geçmiştir. Torununa özlem duyar ve ebeveynlerinin sorumsuzluğundan dolayı onun için üzülür. Nizamettin işe başladığı ilk aylarda fabrika çalışanlarına güvenlik konusunda birçok ders vermiş ve tatbikatlar yaptırmıştır. Fabrikadaki işçiler güvenlikle ilgili öğrenilmesi gereken her şeyi öğrenmiş ve bundan dolayı Nizamettin çalışamaz duruma gelmiştir. Müdürden kendisine görev verilmesini isteyen Nizamettin'e, fabrikanın futbol takımını çalıştırması önerilir. Fakat çalışanlarla fazla samimi olmayı doğru bulmayan Nizamettin teklifi reddeder. Bunun yerine Nizamettin, özel günlerde fabrikada konuşmalar yapar. Onun hitabetini beğenen komşular da onun misafirlik sırasında konuşmasını isterler. Fakat Nizamettin, yalnızca eşinin hatırı için misafirliğe gitmektedir.

Nizamettin'in Oğlunun Değirmendere'deki Evi Satmak İstemesi Fabrikada müdürle karşılaşan Nizamettin, onun yanında bir adamın olduğunu görür. Müdürün yanındaki kişi Nizamettin'in bölüğünde askerlik yapmış Yahudi bir iş adamıdır. Mois Eskinezi Mason locasına üyedir. Mois müdüre Nizamettin'den övgüyle bahseder. Fabrika, çalışanlarına her sene düzenli olarak check up yaptırmaktadır. Nizamettin'in sonuçları oldukça iyi çıkar. Santralden kendisine telefon edildiği haberi gelir. Nizamettin'in oğlu, Değirmendere'de bulunan eve üç yüz elli bin lira veren bir alıcı bulduklarını, evi satmak istediklerini ve Akçakoca'da bir kooperatife katılacaklarını söyler. Nizamettin, oğlunun Aynur tarafından yönlendirildiğinin farkındadır. Nizamettin oğluna, bu konuyu düşüneneceğini söyledikten sonra telefonu kapatır.

Nizamettin'in Muhayyilesizliği Mesaiden sonra Nizamettin, İhsan Ertekim Paşa'nın torununun nikahına katılır. Üftade'nin nikah için fazla telaş yapacağını ve bir türlü kıyafet beğenemeyeceğini bildiği için ona haber vermemiştir. Ardından eve doğru ilerlerken futbol oynayan çocukları görür ve onların ısrarı üzerine bir penaltı kullanır. Nizamettin'in şutunu kaleci kurtarır. Nizamettin penaltıyı kurtaran çocuğu tebrik eder fakat penaltıyı kaçırmak ona güçten düşüğünü düşündürür. Akşamüzeri eve varan Nizamettin eşine ne Değirmendere'deki evden ne de katıldığı nikahtan bahseder. Nizamettin Üftade'yle küçük mutlulukların tadını çıkarmak ister. Nizamettin sağlıklı olmanın ve basit şeylerden mutlu olmanın keyfini çıkartmaktadır.

Temalar

Mutluluk "Küçük Harfli Mutluluklar"da, sade, yalın bir hayatın idealize edilmesini görürüz. Küçük küçük ilkelerle, hayatın karmaşasına dalmadan yaşamının, sanıldığından aksine insanı pekâlâ mutlu edebileceği hikâyeleştirilir. İnsan ne geçmiş acısı, ne gelecek kaygısı duymalıdır. İçinde bulunulan âna teslimiyettir mutluluk. Sağlıklı olmak, günde iki defa dışarı çıkmak, yaz kış denize girmek, yararlı olmak, sıcak bir ev, mutluluk için yeterlidir" (Tosun 2015, 80). "Küçük Harfli Mutluluklar" adlı hikâyesinde Taner, âni yaşamak, seyir halindeki yaşamın nabzını yakalayabilmek, gündeliklerin koşturmacası içerisinde sahip olduklarımızın farkına varamadığımız için yiten mutluluk sebeplerini görebilmenin yaşama katacağı tadı alabilmek temini Emekli Albay Nizamettin BOLAYIR'ın şahsında verir. Dünyada başarılı ve ünlü olan herkesin hep erken kalkıcılardan olduğunu düşündüğü için yaz kış demeden sabahın beşinde kalkan ve ilk işi denize girmek olan, 72 yaşında olmasına rağmen disiplinli yaşam tarzı sebebiyle 55'inde gibi görünen, hem çevresinde hem de emekli olduktan sonra Sivil Savunma Amirliği yaptığı fabrikadaki işinde çok sevilen Nizamettin BOLAYIR "yasamı yakalayabilmenin, hayatın anlam ve değerini kavrayabilmenin" sembolik değeridir. Yazar, hikâye boyunca Nizamettin BOLAYIR'ı hikâyenin diğer kişilerle karşılaştırarak "bir anlamda mutlak güncellik olan yaşamı"(Gasset, 1995: 10) yakalayabilen insanın dünya algısı ile boş ve amaçsız gündeliklerin telaşında yaşamın anlamını yitiren insanın dünya algısı arasındaki farkı ortaya koymaya çalışır" (Aydın 2010, 98).

Kişi İncelemesi

Albay Nizamettin Bolayır (Mantıklı/Vicdanlı) "Albay Nizamettin Bolayır yetmiş iki yaşında bir asker emeklisidir. Hayattaki her şeye askerî disiplinden bakmaktadır. Erken kalkmak onun hayattaki tek yaşam tarzıdır. Ona göre geç kalkanlar hayatta başarısız olurlar. Her sabah erkenden kalkar ve denize

dalar. Öyküde sivil anlayış ile askerî anlayışın karşılaştırması yapılır. Nizamettin Bey, askerî disiplinle hayatta her şeyin başarılacağına inanır. Her eli ayağı tutan erken kalkıp bir işin ucundan tutsa, hayatta her şey düzelecektir. Bu yüzden emekliliğini boşa geçirmemiş, cam fabrikasında sivil savunma amiri olarak işe girmiştir. Emekli Albay'ın muhayyilesi yoktur. Şimdiyi yaşar. Geçmişe üzülmez, geleceğe kaygılanmaz" (Tosun 2015, 80-81). 27 Mayıs Darbesi'nden sonra albayken emekli edilmiş olan Nizamettin Bolayır, Milli Birlik Komitesi'yle hiçbir sorunu olmamasına rağmen iftiraya maruz kalmıştır. Darbeden sonra mağdur edilmiş emekli subayların kurduğu Eminsular Derneği'ne girmiş fakat bir iki toplantıdan sonra bir daha derneğe uğramamıştır. Silivri'de tavuk yetiştiriciliği yapmayı düşünürken bir tanıdığıının aracılığıyla fabrikada sivil savunma amiri olur. Birinci eşinden sonra Üftade'yle evlenmiştir. Torunu Aydanur'a karşı karşılıksız bir sevgi ve özlem duymaktadır. Nizamettin Bolayır'a göre mutlu olmanın sırrı geçmişin anılarına takılmamak ve gelecekle ilgili büyük hayaller kurmamaktır.

Dakik Askeri disiplinle büyümüş olan Nizamettin, fazlasıyla düzenli ve tertiplidir: "Nizamettin Bolayır, içinde kurulu bir saat varmışçasına, yaz kış hep bu saatte uyanır. Kışın bu saat henüz gecenin bir parçasıdır, baharda alacakaranlık. Yaz kış adet edinmiş, ilk işi denize dalar. Daha Halicioğlu'na giderkenden alıştırmış kendini. Yaş 70'i buldu çoktan, emekli oldu, bu Spartalılıktan vazgeçmiyor" (Taner 2006, 32).

Disiplinli "Nizamettin Bolayır fesleğenlerin yanındaki betonda ip atlamaya başladı. 72 yaşında olmasına karşın midesi fırlak değildi. Mandolin sırtı gibi kümbet göbeği de yoktu. Arkadan bakıldıkta taş çatlasa 55'ten fazla vermezsiniz. Bunu da denize, ipe, Müller usulü jimnastiğe borçlu olduğunu sanıyordu. Oysa her şeyin başı kalıtım... Nizamettin Bolayır Erzurum doğumlu. Erzurum'un yazı kısa, kışı sert. Çürükleri barındırmaz yaylaların yaylası. Babası imammış. 98 yaşında ölmüş" (Taner 2006, 33).

Sorumlu Sorumluluk duygusu oldukça gelişmiş olan Nizamettin, en iyi futbolcuların Harbiye'den çıktığını düşünmektedir. Zira askerî disiplin onları mükemmele ulaştırmıştır: "Bu neden böyle? Bir; onlarda disiplin vardı, erken yatar, erken kalkarlardı, kendilerine bakarlardı da ondan. İki; alkışla civıtip şırmazlardı da onda." (Taner 2006, 39).

Mantıklı Nizamettin, geçmişin anılarında yaşamaz ve gelecekle ilgili hayaller kurup kaygılanmaz: "Nizamettin Bolayır öyle her konuda, hele hele kendi üzerinde düşünmekten hiç hoşlanmaz. Adeta ar sayar bunu. Geceleri bile düşsüz, koyu bir uyku çeker. İlk bakışta kaya gibi, heykel gibi mehabetli duruşu da buradan. Düşünmeyişinden. Çoğu anda başının bomboş, tertemiz oluşundan. Ancak gerektiği anda düşünür. Değecek şeyi düşünür. Düşününce de hep işlevsel düşünür, somuta, pratiğe yönelik bir karar almak için düşünür. Bir durum muhakemesi yapar, kesin teşhis, ani karar ve anında infaz" (Taner 2006, 40).

Canlı Zamanını boşa harcamayı ve boş durmayı sevmeyen Nizamettin oldukça hareketli ve canlı bir karakterdir: "Albaylığın ve insanlığın saygınlığı ile uyuşmayan tek şey tembelliktir, uyuşukluktur, pasifiktir, yan gelip hazır iyiciliktir. Her eli ayağı tutan, kışını devirip yatacağına erken kalksa, bir işin ucundan tutsa bak nasıl düzeler her şey" (Taner 2006, 41).

Sakin "Yalnız kalan insan ne yapar: Düşünür, dalar, bir şey okur, hayal kurar. Nizamettin Bolayır'ın kendinin de belki pek farkında olmadığı, belki üzerinde durmadığı meziyetlerinden biri de muhayyilesinin olmayışıdır. Ne rahatlık değil mi?.. Daha doğrusu muhayyilesi büsbütün yok değildir de öyle herkesinki gibi başıboş işlemez. Muhayyile geçmişte ya da gelecekte yaşamaktır. Varsayımla ya da anılarla yaşamaktır. Nizamettin Bolayır şimdiyi yaşamayı yeğler. Hayali, anıyı değil, elle tutulan gerçeği. Bunu da öyle uzun boylu düşünüp değil, içgüdüleriyle bulmuştur. Aramadan" (Taner 2006, 42).

KARŞILIKLI

Kişiler

Anlatıcı Yazarın sözcülüğünü yapar ve gerçekten yaşanmış bir olayı okurlara anlatır. Anlatıya benöyküsel anlatıcı hakimdir.

Raşit Baba "Profesyonellerden umudu kesince bizim Raşit Baba'ya götürdüm. İlle biri ustayı yalancı çıkarsın istiyordum. Raşit Baba Belediye Parklar Müdürlüğü'nden emekli, amatör bir saat meraklısıdır" (Taner 2006, 65).

Abatza Villi Anlatıcının dostu olan Gürcü şairdir.

Niko Usta Saat ustasıdır.

Öykü

Anlatıcının Satın Aldığı Saate Olan Güveni Gürcüceye çevrilmiş olan bir eserin bazı işlemleri için Tiflis'e gitmiş olan anlatıcı, Gürcülerle ilgili düşüncelerini anlatır. Bulunduğu coğrafya gereği soğuk bir iklime sahip olan Tiflis'in insanları oldukça sıcakkanlıdır ve özellikle kadınları çok güzeldir. Anlatıcı Tiflis'te yediği yemeklerden, içtiği içkilerden, seyrettiği operetten ve tanıştığı insanlardan bahseder. Şair Abatza Villi'nin önerisi üzerine bir Rus saati almaya karar veren anlatıcı saatçiye gider. Bölgenin en meşhur saatlerinden birini alıp koluna takar. Saatinin çok dayanıklı ve su geçirmez olduğundan emin olan anlatıcı, yıkanırken onu kolundan çıkarmaz. İstanbul'a geri döndüğünde saat çevresindekilerin ilgi odağı olur. Anlatıcı saatiyle övünür ve ona zarar gelmeyeceğinden oldukça emindir. Bundan dolayı iki yıl boyunca saati hoyrat bir şekilde kullanmıştır. Saatle yıkanır, onu hiç çekinmeden yere düşürür ve Kemer Tatil Köyü'nde onu denize düşürdüğü bile olmuştur.

Saatin Bozulması Fakat bir gün saatinin camında buharlaşma olduğunu gören anlatıcı endişelenir. Eşi saatin su kaçırmış olabileceğini söyler ancak anlatıcı saatin su geçirmediğinden oldukça emindir. Saatin camının sürekli buharlaşması üzerine anlatıcı saatini saat ustasına götürür. Usta, anlatıcının saatinin su geçirdiğini ve camdaki buharın bu yüzden meydana geldiğini söyler. Anlatıcı ustaya inanmakta epey zorlanır. Niko Usta Terzi Vortik Efendi'yi çağırır ve ona saatte su geçirmez ibaresi olup olmadığını sorar. Vortik Efendi saatin üzerinde bulunan balığa benzer motifi gösterir ve bunun su geçirmez anlamına geldiğini söyler. Niko, Vortik'in Rusça yazıları okuyamadığını ve onun yalan söylediğini anlar.

Anlatıcının Saatin Neden Bozulduğunu Düşünmesi Birkaç gün sonra Niko Usta saati tamir eder ve anlatıcıya, saati suya sokmaması gerektiğini söyleyip verir. Ustanın uyarısını dikkate alan anlatıcı saatini bir daha suya sokmaz fakat yağmurlu bir havada fakülteden çıktığında saati yeniden bozulur. Anlatıcı saati yeniden Niko Usta'ya götürür. Niko Usta anlatıcıya saatin tamamen bozulduğunu söyler ve ona yeni bir saat almasını önerir. Saat, bir süre belirli aralıklarla çalışmaya devam eder. Fakat bir süre sonra tamamen bozulur. Bir saat meraklısı olan Raşit Baba'ya saati gösteren anlatıcı, saatin su geçirmez olmadığını öğrenir. Zira su geçirmez olan saatlerde bu özellikle ilgili bazı ibareler bulunmalıdır. Saatini alan anlatıcı evine doğru giderken Gürcüler tarafından kandırılıp kandırılmadığını düşünür. Saatin su geçirmez olduğunun söylenip söylenmediğini, bunu kendisinin uydurmuş olabileceğini düşünür. Anlatıcı eve dönünce eşi ona Cahit'in dükkanından yeni bir saat alabileceğini söyler. Ayrıca anlatıcının eşi anlatıcıya, saatin Rus yapımı olmasından dolayı arkalarından konuşulduğunu söyler.

Anlatıcının, Saatin Neden Bozulduğuyla İlgili Düşünceleri On beş yıl önce bu olayı yaşamış olan anlatıcı, saatinin iki yıl sonra neden bozulduğunu sorgular. Anlatıcıya göre saat, kendisinin morali bozulduğu ve ustaları dinleyip ondan ümidini kestiği için bozulmuştur. Canlılar ve nesnelar arasında elektromanyetik bir bağ olduğuna inanan anlatıcı, saatiyle olan olumlu bağını yitirmiştir. Anlatıcıya göre karşınızdaki kişiye ya da nesneye ne verirsiniz size aynı şekilde geri yansır.

Temalar

Arayış "Karşılıklı isimli öyküde yazar zaman kavramını temel unsur olarak ele almıştır. Shakespeare'den bir alıntıyla esere başlar. "Yerle gök arasında nice şeyler var ki Horatio Senin okulda bellediklerinin düşüne bile girmez (KŞ,84)". İnsanoğlunun dünya sırrını çözemediğine ulaşır. Eser anlatıcının başından geçen olay üzerine kurulur. Yeni Delhi'deki üçüncü Dünya Yazarlar Kongresi'nden dönerken uğradığı Tiflis'te aldığı saat onun hayatına yön verir. "Gün geçtikçe birbirimize daha alıştık. Saat benim bir parçam olmuştu...(KŞ,92)". Yazara göre önemli olan insanın saate inanmasıdır. O bilimsel tavrından daha ziyade manevi bir yapının daha önemli olduğunu düşünür. Çünkü mantıklı tavır saatin başından geçen olaylara cevap verememektedir. Anlatıcı bu konuyu tam olarak anlatamadığının farkındadır: "Bilmem anlatabildim mi? Anlatamadıysa da boş verin."(KŞ,109)". Yazar, ilk zamanlarda su almayan saatin sonradan su alması olayını felsefi boyutta anlatır. (...) Karşılıklı isimli öyküde insanın cansız varlıklarla olan iletişimi anlatılır. İnsanoğlunun bu etkileşimi anlaması için karşınızdaki cansız varlığı anlaması gerekir. Onunla iletişim kurması gerekir. Eğer onun

dilinden anlamaz ise eserde olduğu gibi işleyen saat işlemez olur. Yazar olaya felsefi bir boyut kazandırır” (Adıyaman 2012, 100 - 119).

ŞEYTAN TÜYÜ

Kişiler

Ökkeş Topalmusağil “Şeytan Tüyü’nde Ökkeş İstanbul’da avukat odacılığı yapmıştır. Yedi aydır Almanya’da işçi olarak çalışmakta ve kuzeni Hidayet Ağa’ya mektup göndermiştir” (Adıyaman 2012, 116). Berlin’de ayı kostümü giyerek çeşitli yerlerde insanları eğlendiren Ökkeş mektubu yazan kişidir.

Hidayet Ökkeş’in amcasının oğlu olan karakter Almanya’da fabrika işçisi olarak çalışmaktadır. Almanya’da gördüğü muameleye ve çalışma şartlarına isyan eder.

Öykü

Gurbetçilerin İsyanı Ökkeş Topalmusağil, amcasının oğlu olan Hidayet’e cevap mektubu yazmıştır. Almanya’da işçi olarak çalışan iki kuzen, bir yandan yaşadıkları haksızlıklara sitem ederlerken diğer yandan birbirlerine moral vermeye çalışırlar. Berlin’in Kreuzberg nahiyesinde yaşayan Ökkeş, kaçak işçi olarak çalıştığından dolayı Ausland – Polizei’a yakalanmamak için mektuplarını bakkal Rıza’dan almaktadır. Berlin’e gelmeden önce İstanbul’da avukat odacılığı yapmış olan Ökkeş insan sarrafı olmuştur. Hidayet’ten gelen mektupta onun moralinin bozuk olduğunu ve isyan etmek üzere olduğunu gören Ökkeş, Hidayet’e moral verir. Büyük hayallerle Almanya’ya gelmiş olan ikili, Almanlar tarafından sürekli olarak hor görülmüşlerdir. İki millet arasındaki kültür farkı çeşitli sorunlara yol açmıştır. Türkler Almanların kültürünü ve dilini kabullenmek istemezken, Almanlar da Türklerin Almanlaşmalarını istemektedirler. Almanların Türk işçilere yaptığı zulme tarihsel dayanaklar arayan Ökkeş, dünya savaşlarını kaybetmiş olan Almanların bütün hınçlarını azınlıklardan çıkardıklarını düşünür. İşçilerin çalışma ve yaşam koşulları oldukça esenliksizdir. Fakat bunun yanında Almanların disiplini, sanayisi, teknik alanındaki gelişmişliği ve askeri tecrübeleri övülür.

Ökkeş’in Hidayet’e Moral Vermeye Çalışması Kuzeni Hidayet’e moral vermek isteyen Ökkeş, Almanya’da durumu iyi olan bazı tanıdıklarını anlatmaya başlar. Gediroğulların sığırtmaç Ömer ilk olarak Köln’e gelmiş fakat polis tarafından yakalanıp sınır dışı edilmiştir. Daha sonra yeniden kaçak olarak Berlin’e gelen Ömer, bir Alman soylusunun Pakistan tazısını saati on beş franka koşturmaya başlar. Almanlar köpeklere fazlasıyla değer vermektedirler. Gantstrasse’da bir kadının evi yandığında itfaiyeciler onun köpeğini kurtarmış ve bu olay günlerce haber yapılmıştır. Oysa Almanya’da çalışan sigortasız ve azınlık olan işçiler kaldırım kenarlarında ölmektedirler ve üzerlerine bir gazete bile örtülmemektedir. Ömer’i köpekle birlikte koşarken gören spor öğretmeni Necati, onu kulübe alıp koşucu olarak yetiştirir. Katıldığı bir müsabakada ikinci olan Ömer yüklü miktarda para ödülü ve gümüş kupa kazanır. Daha sonra Herta Berlin’e transfer olur ve milli takıma seçilir. Karadenizli Temel Tetik parasını dövize yatırır ve bu sayede ciddi bir sermaye elde eder. Karagümrüklü futbolcu libero Şemsi, yaşlı kadınlar için jigololuk yapmaktadır. Bu sayede kendisine Mercedes araba almış ve bir kuyumcu dükkanı açmıştır. Ökkeş’se Bahnhof Zoo ve Kudam Ek’de çalışmaktadır. Giydiği ayı kostümü sayesinde bütün Almanların sempatisini kazanmıştır ve aynı zamanda polise yakalanmamaktadır. Hatta kan davası Kambur Ali’nin Hüseyin’i görüp tanımamıştır.

Ökkeş’in Hidayet’e Önerileri Ökkeş, Almanların ahlak anlayışını anlamakta zorlanır. Cinsellik konusundaki aşırı serbestliği oldukça tuhaf karşılamışsa da zaman içinde kendisi de bundan faydalanmaya başlamıştır. Berlin’in yeşil alanları, parkları, turistik ve tarihi yerleri, hayvanları, sokakları ve meydanları övülür. Hafta sonları Gantstrasse’daki Beate Uhse’nin seks dükkanına giden Ökkeş, eskiden savaş uçağı pilotu olan kadının artık Almanlara sevimliliği öğrettiğini söyler. Devamlı olarak ayı kostümüyle dolaşan Ökkeş, Alman çocuklarını çok sevmektedir. Zira Türk çocuklarıyla Alman çocuklarını karşılaştıran Ökkeş, Türk çocuklarını fazla uyanık bulur. Alman çocukları daha saf ve sevimlidirler. Giydiği ayı kostümünden dolayı fazlasıyla itibar gören Ökkeş işini bırakmak istemez. Ökkeş Hidayet’e fabrikada işçi olarak çalışmaktansa ayı kostümüyle dolaşıp para kazanmayı tavsiye eder. Zira azınlıkların Almanlarla iyi anlaşabilmelerinin tek yolu budur.

Temalar

Ötekileşme “Haldun Taner, “Şeytan Tüyü” hikâyesinde Almanya’ya işçi olarak giden Türk gurbetçilerin hayatlarından bir kesit ele almıştır. Hikâye, Almanya’ya daha önce giden ve hayat tecrübesi daha fazla olan Ökkeş Topalmusagil’in amcaoğlu Hidayet Ağa’ya yazdığı mektuptan oluşmaktadır. Ökkeş Topalmusagil, Alman vatandaşların yabancı işçilere kötü davranıp insan yerine koymamasına karşılık ayı postu giyerek geçimini sağlayan ve insanlarla iyi anlaşılan bir tiptir. Mektubunda, Almanya’daki zor yaşam şartlarından bunalmış amcaoğlu Hidayet Ağa’ya tecrübelerini aktarır ve Almanya’da hayata ayak uydurup geçimini sağlayan insan tiplerinden örnekler verir. Hikâyede, Ökkeş Topalmusagil’in gözlemlerinden yola çıkılarak işçi sorununun yanında Alman ve Türk kültürü arasındaki farklılıklara ironi ve mizah unsurlarının önplana çıktığı bir anlatımla değinilmiştir” (Özen 2012, 100).

SONSUZA KALMAK

Kişiler

Sunuhi Bey “Sonsuza Kalmak’ta emekli bir öğretmen olan Sunuhi Bey, akrabasının tavsiyesi üzerine tüm birikmişlerini satıp bir kooperatife girer. Kooperatif arazisi kazılmaya başlayınca tarihi eserler çıkmaya başlar. Tarihi eserleri koruma çabası engellenir. O da çaresiz kalır. Hatta tarihi eserler kanalizasyona döşenir” (Adıyaman 2012, 116).

Razi Bey “Razi Bey bizim hanımın eniştesi olur. Uyanık, girişken, müteşebbis bir müteahhit. Ayvalık dolaylarında kırk sekiz dönümlük araziye, izaleyi şuyu ile tarla fiyatına kapatıp, iki ortağı ile bir kooperatif kurmuşlar. Parselleyip, eşe dosta satıyorlar” (Taner 2006, 82).

Şükran Tur Müze müdiresidir. “Şükran Tur kendi halinde, kara kuru, kısa boylu, gümüş çerçeve gözlük takan, hiç evlenmemiş, bu gidişle pek de evlenemeyecek, arkeoloji mezunu bir kızcağız. Az konuşur. Pek gülmez. Kendini işine vermiş. İngilizce kitaplar okur” (Taner 2006, 83).

Nuri İskeçe Kooperatifin hissedarların birisidir ve eski bir komitacıdır.

Sırrı Erdem Kooperatif hissedarlarından biri olan karakter komiser emeklisidir.

Gavsi Bey Kooperatifin hissedarların olan anlatı kişisi eski Danıştay üyesidir.

Öykü

Sunuhi Bey’in Satın Aldığı Evin Arazisinden Rölyef Çıkması Öğretmenlikten emekli olmuş olan Sunuhi Bey, eşinin eniştesi Razi Bey sayesinde Ayvalık’ta mülk sahibi olma fırsatı yakalamıştır. Ayvalık’ta kırk sekiz dönümlük arazi satın almış olan Razi Bey, arsa fiyatına aldığı araziye ortaklarıyla birlikte kooperatife dönüştürmüştü ve hisseleri yakın çevresine satmaya başlamıştır. Yapılacak olan her evin hissesi yüz bin lira etmektedir. Sunuhi Bey, devlet tahvillerini ve eşinin dükkanını satarak yüz bin lirayı denkleştirir ve hisse satın almayı başarır. Fakat bir gün posta başı Sunuhi Bey’e arazisinde yapılan kazılardan bazı taşlar çıkarıldığını haber verir. Bazı taşları yakından inceleyen Sunuhi Bey bunların rölyef olduklarını fark eder. Eşine taşları Müze Müdiresi Şükran Hanım’a göstermek istediğini söyler.

Sunuhi Bey’in Görev ile Çıkar Arasında Tercih Yapmak Zorunda Kalması Ancak eşi Sunuhi Bey’e yeni icatlar çıkarmamasını ve taşlar hakkında kimseye bir şey söylememesi söyler. Sunuhi Bey taşları Şükran Tur’a göstermeye kararlıdır. Razi Bey Sunuhi Bey’e taşları ne yapacağını sorar. Sunuhi Bey Razi Bey’e taşları Şükran Hanım’a göstermek istediğini ve onların asarıatika olabileceklerini söyler. Razi Bey Sunuhi Bey’e, taşların antika olması durumunda devletin araziye el koyacağını ve böylesine ucuz bir fiyata aldığı araziye kaybedeceğini söyler. Sunuhi Bey, görev ile çıkar arasında seçim yapmak zorunda kalır.

Sunuhi Bey’in Çıkarı Tercih Etmek Zorunda Kalması Sunuhi Bey’in eşi, arazide asarıatıklar çıktığını ve Sunuhi Bey’in bunları Şükran Hanım’a göstermek istediğini herkese duyurur. Eski komitacılarından Nuri İskeçe ve komiser emeklisi Sırrı Erdem Sunuhi Bey’le görüşürler. İkili Sunuhi Bey’e taşları görmezlikten gelmesini, aksi halde bütün hissedarların zarara uğrayacaklarını söylerler. Nuri İskeçe dolaylı yoldan Sunuhi Bey’i ölümle tehdit ettikten sonra oradan uzaklaşır. Sırrı Erdem, Razi

Bey ve emekli Danıştay üyesi Gavsı Bey, Sunuhi Bey'i taşları müze müdiresine gösterme niyetinden vazgeçirmeye çalışırlar. Sunuhi Bey'e tarihi eserleri koruma memuru değil, bir hissedar olduğu söylenir. Tarihi eserlerin insanlık için ne kadar önemli olduklarını bilen Sunuhi Bey karar vermekte oldukça zorlanır. Eşi ona ev sahibi olmaları gerektiğini ve daha sonra isterse idealist faaliyetlerle uğraşabileceğini söyler. Silifke'de bir Amerikalıyla tanışmış ve ondan burs almış olan Şükran Hanım, çok kısa bir süre muhite uğradıktan sonra oradan ayrılmıştır. Böbreklerinin iltihaplanması sonucunda Sunuhi Bey iki ay boyunca yataktan çıkamamıştır ve bu süre zarfında inşaat tamamlanmıştır. Toprağın altından çıkan taşlar konusunun kapanmasından herkes memnundur. Sunuhi Bey, vicdanen biraz rahatsız olmuş olsa da yeni komşularıyla sorun yaşamadığı için mutlu olur. Fakat çıkarılan rölyeflerle evlerin kanalizasyon duvarının örüldüğünü öğrendiğinde almış olduğu karardan pişman olur.

Temalar

Görev “Temel anlatı izlencesindeki ev sahibi olma durumu, kooperatif inşaatından çıkan arkeolojik kalıntılar nedeniyle bir süreliğine askıya alınır. Özne buluntuların yetkililere bildirilmesi gerektiğini düşünür. Oysa bu eylem yapıldığında arazi kamulaştırılıp üyelerin ev sahibi olamama durumu söz konusudur. Bu paradokstan ötürü derin düzeyin anlamsal yerdeşliği doğru-yanlış karşıtlığı üzerine kurulmuş olur. Ortaya çıkan beklenmedik durum karşısındaki tutumlarına göre anlatı kişileri ikiye ayrılır: İdeal olanı yapmak isteyen Sunuhi ve pragmatik olanı yapmak isteyen Sunuhi'nin eşi. Razi ile ortakları. Eylem içinde göremediğimiz için Şükran Tur'u tarafsız bir kişilik olarak düşünmek mümkündür. Sunuhi doğru olan değerleri temsil ederken karşısındakiler yanlış değerleri savunarak günü kurtarmak isterler. Bir süre doğru ve yanlış değerleri savunanlar karşıtlık ilişkisi oluştururlar. Özne, öykünün sonunda doğru bildiğini yapmaktan vazgeçerek yanlışa göz yumduğu için çelişiklik ilişkisi içine düşmüş olur” (Yivli 2015, 185).

NEDEN SONRA...

Kişiler

İhsan “Neden Sonra'da merkez kişi İhsan psikolojik bir tiptir. Kız arkadaşı Melahat'la buluşup sinemaya gitmek için beklerken arkadaşının geç gelmesi üzerine psikolojik bir çözümlemeye gider. Gerçeklerle hayallerin çatışmasıyla İhsan, Melahat'ın başkasını bulduğuna karar verir. Melahat gelse de ona soğuk davranır. Melahat'ın gerçeği anlatmasıyla barışırlar” (Adıyaman 2012, 113).

Melahat İhsan'ın sevgilisidir.

Öykü

İhsan'ın Melahat'le İlgili Kuruntuları İhsan'la Melahat, iki buçuk matinesindeki filmi izlemek için sözleşmişlerdir. Fakat yağmurlu bir havada Beyazıt Meydanı'nda Melahat'i bekleyen İhsan, saatin üç geldiğini fark eder. Umutsuzca Topkapı yönünden gelen arabaları gözleyen İhsan, gelecek olan arabalardan Melahat'in çıkmasını bekler. Fakat saat üç buçuğu gösterdiğinde İhsan'ın Melahat'le buluşma ümitleri tamamen yıkılır. Melahat'in neden gelmediğini ve kendisini ektiğini merak eden İhsan kuruntu yapmaya başlar. İhsan, en son muhallebicide olan buluşmalarında mantosunun düğmesiyle sinirli bir halde oynayan Melahat'in ondan ayrılmak istediğini düşünmüştür. Melahat'in eniştesinin kardeşi çifti birlikte görmüş ve bu yüzden Melahat'in annesinin onun kendisiyle buluşmasına engel olduğunu da düşünmüştür. Ayrıca bazı arkadaşlarından Bahçekapı'da manufakturacılık yapan varlıklı birisinin ve bir tıp öğrencisinin Melahat'e talip olduklarını duymuştur. Lise diploması bile olmayan İhsan kendini onlarla kıyaslar ve Melahat'in onlardan biriyle Beyoğlu'nda gezdiğini hayal eder. Sinemadan ayrılmak için hareket ettiği sırada İhsan, Melahat'i görür. Heyecanına yenik düşen İhsan Melahat'i sinemanın içinde karşılar.

Gerçeğin Kabul Edilmesi ve Çiftin Barışması Melahat, geç kaldığından dolayı İhsan'dan özür diler ve neden geç kaldığını anlatmaya başlar. Evden çıkacağı sırada halasının eltişiyle karşılaşmış olan Melahat, evde kimse olmadığı için onu misafir etmek zorunda kalmıştır. Melahat, eltişini evden gönderdikten sonra eniştesine görünmemeye çalışarak Beyazıt'a gelmiştir. İhsan'ın bakışlarından bir sorun olduğunu anlayan Melahat ona sorunun ne olduğunu sorar. Fakat İhsan Melahat'e herhangi bir sorunun olmadığını söyler. Ardından çift, filmin geri kalanını izlemek için salona girer. Fakat film izledikleri sırada birbirlerinden uzak dururlar ve birbirleriyle hiç konuşmazlar. Melahat İhsan'ın suskunluğundan onun ayrılmak istediğini düşünür. Sorduğu sorulara cevap alamaması

üzerine ağlamaya başlar. Sevgilisinin ağladığını gören İhsan, kendi kuruntularını ve başkalarının söylediklerini tamamen unuttur. İhsan Melahat'e gülümser ve ona sarılır.

Temalar

Aşk "Neden Sonra isimli öyküde tema aşktır. Aşkın verdiği duygusallık İhsan'ı psikolojik sıkıntıya sokmuştur. İhsan'daki aşırı duygusallık çatışmaya dönüşür. Melahat'ın geç kalması üzerine sevgilisinin kendisini terk ettiğini düşünür. Zihninde bu olayı olumsuzla götürür. Hayal ile hakikat çatışması içerisinde kalır" (Adıyaman 2012, 103-104). "Kendi değerinin ve kişisel niteliklerinin farkında olmayan kahraman, Melahat'ın dünyasındaki anlamını da tayin edemez. İnsani değerliliğin kişilikten gelen bir güç olduğu bilincinden yoksun olduğu için, değer kavramını zenginlik ve tıp talebesi olmak gibi statüsel etiketlerle özdeşleştirir. Kendilik bilincinden yoksun bu özdeşleştirme sebebiyle "elinde bir lise diploma(sı) bile" (YS, 91) olmadığı için "elin beyzadeleri" (YS, 91) dediği tıp öğrencisi genç ve manifaturacıyla rekabet edemeyeceğini düşünür" (Aydın 2010, 21).

YAPRAK NE CANLI YEŞİL

Kişiler

Anlatıcı Kurgusal evrende yazarı temsil eden anlatıcı onun sözcülüğünü yapar. Sanat tarihi dersi veren Alman profesörün derslerini tercüme ederek hayatını kazanan anlatıcı, aynı zamanda yazarlık yapmaktadır.

Zuhal (Hamide) Roksan'ın ananesinin bakıcılığını yapan kadın karakter hemşirelik mezunudur. Karadenizli olduğu şivesinden anlaşılmaktadır. Olaylara ve olgulara anlatıcıdan tamamen farklı bir gözle bakar. Anlatıcıyla aşk yaşar ve ona önemli hayat dersleri verir. "Yanaklarında gamzeleri var, dizlerinde gamzeleri var, ayak bileklerinde gamzeleri var. Muhakkak belinin ortasında, kaba etlerinde de gamzeleri vardır. Ortadan uzun boylu, siyah antrasit saçları parıltılı, el ve ayak tırnakları koyu vişne çürüğü boyalı, beyaz teni parlak, gözleri parlak, ışıl ışıl bir yaratık" (Taner 2006, 99).

Brünnhild "Bunların içinde adı buram buram Wagner kokan bir Brünnhild vardır, en hoşlandığım. Brünnhild Grazlıdır. Tatlı bir Avusturya aksanı ile konuşur. İstanbul'a sırf memleket görmek, tecrübe edinmek için gelmiştir. Sonradan görme bir ailenin ikiz kızlarına Almanca ve hal tavır öğretir. Aslında Graz Üniversitesi'nde Rilke üzerine doktora yapmıştır. Uzun boylu, sarışın, saçlarının yarısını Veronica Lake gibi sol gözünün yanından sarkıtan fıstık gibi bir kızdır. Bacaklarındaki tüyleri bizim kızlar gibi ağda ile jilette yolmadığından onlara bakmak bana başka tüylü yerlerini düşündürür" (Taner 2006, 98).

İgneborg "İgneborg Yukarı Pomeranyalı, irikiyım, kalın boyunlu, dolgun memeleri ve parlatılmış elma gibi pembe yanakları ile adeta sıhhat anıtı bir kızdır. O tarihte yeni kurulmuş olan "Goethe Institut"ta okutmanlık yapar" (Taner 2006, 98).

Roksan "(...) Alman gibi Almanca konuşan. Adı şaşırtsa bile, esmerliğinden belli, halis Türktür. Roksan güngörmüş varlıklı bir ailenin kültüre teşne zeki bir kızıdır. Güzel sayılmaz ama çok bakımlıdır. Şık ve zevkli giyinir. Hafta da birkaç gün açılış kulübünde ata da biner" (Taner 2006, 98).

Öykü

Anlatıcı ve Pilet Kahvesi Pelit, Beyoğlu'ndaki Tepebaşı Tiyatrosu'nun karşısında bulunan ve entelektüellerin en önemli uğrak yerlerinden olan bir kahvedir. Okutmanlar, Alman filolojisi öğrencileri ve Alman Lisesi öğrencileri her gün Pelit'e akın etmektedirler. Özellikle Almanca bilen öğretmenlerin, yazarların, sanatçıların ve düşünürlerin uğrak yeri olan Pelit, anlatıcının vakit geçirmekten hoşlandığı en gözde mekandır. Fakültede asistanlık yapan anlatıcı, Alman profesörün ders sırasındaki konuşmalarını öğrenciler için tercüme etmektedir. Sanat, felsefe ve edebiyatla yakından ilgilenen anlatıcı, batılı yazarlara ve düşünürlere fazlasıyla özenmektedir. Gençlik yıllarında çeşitli ideallerin peşinden gitmiş olan anlatıcı, yaşı ilerledikçe okuduğu kitaplardan edindiği bilgilerden sıyrılıp kendi olmaya çalışmıştır. İdealist gençlerin gereksiz muhayyile muhakemeleriyle kendilerini yorduklarını düşünmektedir.

Zuhal'la Anlatıcının Tanışması Özellikle Salı günleri Pilet'te boş yer bulmak oldukça zordur. Brunnhild, Ingeborg ve Roksan gibi arkadaşlarıyla birlikte sanat tarihi, felsefe ve arkeoloji üzerine konuşur. Dagobert Frey'in İstanbul'la ilgili bir benzetmesini kendi tespitimiş gibi arkadaşlarına sunar. Wagner, Kafka, Nietzsche gibi sanatçılar üzerine uzun uzun konuşurlar. Bir gün Roksan'ın yanında oldukça alımlı bir kadın gören anlatıcı, sürekli olarak onu düşünür. Başka bir gün Roksan Zuhal'ı arkadaşlarıyla tanıştır. Grubun entelektüel tartışmalarıyla hiç ilgilenmeyen hatta bundan oldukça sıkılan Zuhal, bilmişlik taslayan kişilerden tiksiniyor. Anlatıcı Roksan'a Zuhal'ın kim olduğunu sorar. Zuhal, Roksan'ın ananesinin bakıcısıdır. Ananesinin tedavi için Almanya'ya gitmesi üzerine Roksan Zuhal'la vakit geçirmeye başlamıştır. Roksan anlatıcıya, Zuhal'ın yazarları ve entelektüelleri sevmediğini söyler. Zira onları oldukça tutarsız ve samimiyetsiz bulmaktadır.

Zuhal'ın Sanatçıları Eleştirmesi Bir gün öğleüstü vakitlerinde Pilet'te oturan anlatıcı, karşısında Zuhal'ı görür. Anlatıcı Zuhal tarafından sevilmediğini düşünmüştür. Fakat Zuhal anlatıcıya onu samimi bulduğunu söyler. İkili kafeden ayrılıp yürüyüşe çıkar. Zuhal anlatıcıya mesleğiyle ilgili sorular sorar. Asistanlığın yanında yazarlık yapan anlatıcı, eserlerini beğenilmek ve alkışlanmak için yazdığını söyler. Fakat Zuhal, kendini kanıtlama ve ölümsüz olmaya çalışma gibi dertleri olan insanları küçümser. Çengelköy sırtlarını gören anlatıcı, dostu Ahmet Hamdi Tanpınar'ın burayı Çıplak Venüs'e benzettiğini söyler. Ancak Zuhal, başkasının benzetmesini kendi özgün yorumunu katmadan tekrar eden Tanpınar'ı vükelalıkla suçlar. Zuhal anlatıcıya, sanatın ve insanlara sanat tarihi öğretmenin ne işe yaradığını sorar. Başkalarının düşüncelerini ve sözlerini papağan gibi tekrar eden insanları anlayamaz. Zuhal, soyut olan şeylerden ziyade somut olanlarla ilgilenmektedir. İnsanoğlunun tam olarak anlam veremediği ve veremeyeceği şeyler üzerine kesin yargılarda bulunulmasını vükelalık olarak adlandırır. On iki on üç yaşlarındayken bir meşe ağacına nasıl aşık olduğunu ve onunla olan ilişkisini anlatır. Anlatıcı Zuhal'ın sadeliğinden, özgünlüğünden ve somutluğundan fazlasıyla etkilenir. Çengelköy iskelesinin yanındaki gazinoda yemek yedikten sonra oradan ayrılırlar. Anlatıcı Zuhal'a "sen" diye hitap etmeye başlamıştır ve kendisine de aynı şekilde hitap edilmesini ister. Zuhal, anlatıcının isteğini düşünmediğini ve her şeyin bir sırasının olduğunu söyler.

Zuhal'la Anlatıcının Birlikte Olması ve Zuhal'ın Tespitleri Daha sonra Zuhal, birkaç defa daha Pilet'e gelir ve konuşmalardan yine sıkılır. Grup arasında konuşulan konuları anlamadığı gibi onlarla ilgilenmediği bellidir. Bir hafta sonra köşkün kayıkhanesinde doğum günü partisi düzenlenir. Zuhal'la anlatıcı gece boyunca dans edip birlikte vakit geçirirler. Alkolün ve uyuşturucunun etkisiyle konukların sersemlemeleri üzerine ikili sahile iner. Zuhal anlatıcıya kayığa binmesini söyler. Zuhal anlatıcıya onunla sevişmek istediğini açık bir şekilde dile getirir. Fakat bu sırada anlatıcıdan vükelalığını (özentilik) bir kenara bırakmasını ister. İkili arasında cinsel bir ilişki yaşanır. Fakat anlatıcı Zuhal'a bilgiçlik taslamaya devam eder. Zuhal anlatıcıya kafasının çok kalabalık olduğunu, böylesine bir kalabalığın içinden kendisinin bulunamayacağını ve sevişen kişinin zihnini tamamen boşaltması gerektiğini söyler.

Anlatıcının Özeleştiği Yapması O günden sonra ikili altı ay kadar birlikte olurlar. Birlikte yaşamayı düşünürler ve Ege ya da Akdeniz'e taşınmayı hayal ederler. Fakat bir süre sonra Roksan'ın ananesi Ankara'ya gelir. Zuhal anlatıcıya, kendisinden kalmasının istenmesi durumunda kalacağını söyler. Fakat anlatıcı Zuhal'a kalmasını söylemez. Böylece ikili yollarını ayırır. Zuhal'dan sonra anlatıcı, eski yapmacık tavırlarını ve alışkanlıklarını bıraktığı gibi Pilet'e de gitmez olur. Fakat bir süre sonra anlatıcı yavaş yavaş eski alışkanlıklarına geri döner. Ancak Zuhal anlatıcının zihninde yer edinmiştir. Bu sayede anlatıcı alışkanlıklarını eskisi kadar ciddiye almaz ve kendisinin aslında kim olduğunu bulması gerektiğinin farkındadır.

Temalar

Kendini Kandırma "Yaprak Ne Canlı Yeşil"de, kitaplara gömülüp entelektüel ilgilerle hayatı kaçıran yazarın; hayatı, mutluluğu ve kadını keşfedişi anlatılır. Toplumsal koşullandırmalar, yazar özentileri, bilgi peşinde koşmalar onu hayatın bizatihi kendisinden uzaklaştırmış, hayata yabancılaştırmıştır. Yazar, kendisini mutluluğa götürdüğünü sandığı duyguların sahte olduğunun farkına varır. Öyküde, bir yığın bilgiyle donanmış entelektüel bir insanın, doğal yaşamı kaçırabileceği, bilgiden körleşebileceği vurgusu yapılır. Kitap yüklü bu insanlar, asla sadece kendileri değildir. Pek çok kişidirler, kalabalıktırlar. Hiçbir zaman kendileri kalamadıkları için özgür değildirler. Öyküde, sadelik övgüsü yapılırken iki insan arasındaki iletişimi bozan laf ebelikleri eleştirilir. Çünkü bu, insanı doğallıktan uzaklaştırır. Bilgi insanı kendi olmaktan çıkarır, bir başkası yapar. İnsan o bilgi yığınları ile kendi olamaz, bir başkası, başkaları olur. Oysa mutluluk ancak insanın kendi olmasıyla mümkündür.

Taklit ve özentili yaşamla mutluluk yakalanamaz. İnsan kendini doğanın ritmine bıraktığında her şey yoluna girecektir. İnsan mutluluğunun kaynakları bol şekilde doğada mevcuttur. Oradan yola çıkarak kendi hayat projesini keşfedebilir" (Tosun 2015, 81). "Ne güzel söyledin demin" dedim. "Yaprağın yeşili ne parlak." Sonra Goethe'nin bir sözü geldi aklıma. "Her öğretti az çok pusludur der bir yerde. Ama ağacın yaprağı ne parlak", soyutla somutun, düşünle yaşamın farkını hiç iskarlar mı o kaşarlanmış yaşam virtüöz" (Taner 2006, 105).

Kişi İncelemesi

Anlatıcı (Kapalı/Açık) Kurgusal evrende yazarı temsil eden anlatıcı onun sözcülüğünü yapar. Sanat tarihi dersi veren Alman profesörün derslerini ders sırasında öğrenciler için tercüme ederek hayatını kazanan anlatıcı, aynı zamanda yazarlık yapmaktadır. Anlatıcı öykünün içinde etkin rol oynayan bir eyleyen konumunda olduğu için anlatı benöyküsel nitelik taşımaktadır. İş haricindeki zamanlarında Pilet kahvesinde kendisi gibi Almanca bilen ve felsefe, sanat, edebiyat, arkeoloji gibi alanlarda tartışan kişilerle vakit geçirmekten hoşlanmaktadır. Zaman zaman insanları etkilemek ve onlardan saygı görmek için başkalarının düşüncelerini veya sözlerini kendisine aitmiş gibi sunar. İlgi görmek, takdir edilmek, sevilmek, alkışlanmak ve tarihe iz bırakmak gibi dertleri olan anlatıcı, kendisiyle ve kendisi gibi olan bütün entelektüellerle ironik bir üslupla dalga geçer. Zuhal'la birlikte yaşadığı ilişki sırasında, okuduğu şeyler aracılığıyla zihnini başkalarının düşünceleriyle doldurmuş ve dolayısıyla özbenliğini yitirmiş olan anlatıcı sahte bir hayat yaşamaktadır. Birbirinden farklı birçok konuda sürekli başkalarının sözlerini aklına getiren anlatıcının kendine has bir şekilde söyleyebileceği herhangi bir şey yoktur. Zuhal'la yaşadığı ilişki sırasında anlatıcı daha açık bir şekilde bu durumun farkına varır. Eski alışkanlıklarından ve düşüncelerinden kurtulmaya çalışsa da kısa bir süre sonra eski hayatına geri döner.

Eleştirel Kendi kişiliğindeki ve düşünce yapısındaki sorunları gören anlatıcı, ironik bir üslupla öz eleştirisini yapar: "Yazar takımının muhayyilesi işlektir ya, sade kahramanlarına değil, bazen kendine de bir mith örer. Olmak istediği, özendiği bir imaj yaratır. Sonra da aklınca ona uymaya çalışır. Uyduğunu kuruntulayınca sevinir. Başkasının göz aynasında bunun izlerini görmek onunun cilası olur. Yere göğe sığmaz. Bu budalaca aşamalardan hangimiz geçmemişizdir gençliğimizde..." (Taner 2006, 96).

Özenti Kendisini başkalarına beğendirmeyi takıntı haline getirmiş olan anlatıcı, entelektüellere özenir: "O dönemde gencim, bekarım, özgüroğlü özgürüm. Önüme çıkan her tesadüften ilerde kullanacağım materyal toplamak kuruntusundayım. Üniversitede asistanımdır da. Yabancı hocalardan yumuşak -çünkü kültürlü insanlar hep yumuşak tonda konuşur- evet yumuşak bir ses tonu, zarif el, kol ve baş hareketleri kapmışımdır. Daha önemlisi boş konuşmamak alışkanlığı edinmişimdir. Ne konuşsam, elhak az çok iyi bildiğim, üzerine birkaç kitap devirdiğim konulardan konuşurum" (Taner 2006, 97).

Dürüst Kendisiyle ilgili sorular sorulara dürüstçe cevap verir ve kendisiyle ilgili dürüst bir şekilde öz eleştiri yapar: "Sanki bilmez gibi, Roksan'dan öğrenmemiş gibi soruyor: "Siz ne iş yaparsınız kuzum?" "Yazarım." "Kime yazarsınız?" "Okurlara, seyircilere..." "Ne yazarsınız?" "Hikaye, tiyatro piyesi." "Niçin yazarsınız?" "Okusunlar, beğensinler, sevsinler, alkışlasınlar diye. Moliere ne demiş: "Sanat beğenilmek için yapılırdır" demiş." Kızardığı gibi oldu. -Eyvah, yine bir gavur adı karıştırdık "Beğenirlerse ne olacak?" "Mutlu olurum. Herkesin bir avuntusu var dünyada. Kendinden bir şeyler bırakmak geleceğe. Siz bunu saçma mı buluyorsunuz?" (Taner 2006, 101).

Duygusal "Tanpınar ince ruhlu bir insandır. Kim bilir hangi kıvrımlardan ne yüce ilhamlar almıştır. Beni de aynı hisse başka bir çağrışım vardırırmıştır: Çengelköy sırtlarına -hele böyle puslu havada- her bakışta, o çıplak kıvrımlar ortasında bir bölge: Bir kadın vücudunun karın altı nahiyelerini anımsatan bir tümsek ve onun önündeki küçük sık korunun koyu yumağı..." (Taner 2006, 102).

Gözlemci Anlatıcı, kendisini eleştiren Zuhal'a yönelik bazı eleştirilerde bulunur: "Darılma ama" dedim. "Sen sanki büsbütün takmacıksız yapmacıksız mı sanıyorsun kendini? Neden öyle afilli Pall Mall içiyorsun? Neden mankenler gibi bacak bacak üstüne atıyorsun? Niye tırnakların cilalı, neden Roksan'dan öğrendiğin Avrupa esanslarını sürüyorsun? Neden mizampili var saçlarında? Neden rimel var hiç ihtiyacı olmayan uzun kirpiklerinde, ruj var, o rujdan daha güzel etli kırmızı dudaklarında?" (Taner 2006, 106).

Takıntılı Anlatıcı, Zuhâl'la seviştiği sırada bile eski alışkanlıklarına devam eder ve her zayıflığının üzerini bilgiçliğiyle örtmeye çalışır: "Bu kalabalıkta seni bulmak zor" diyor. "Bırak şu zevzeklikleri... İki kişi olmak lazım sevişmeden sonra da... Çırılçıplak. Soyunuk. Ama sade dışı ile teni ile değil, içi ile kafası ile. Saygıyı, hoşâ gitmeyi, sahte utanmayı unutmak. Her bir şeyi unutmak. Adın ne? Onu bile unutacaksın. O işin tavanına varmak için, ayakların yerden kesilecek, dünyadan kopacaksın" (Taner 2006, 110).

Kaynakça

Adıyaman, Halil. *Haldun Taner Hayatı, Sanatı ve Eserleri*. Doktora Tezi, Yeni Türk Dili ve Edebiyatı, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012.

Aydın, Neslihan. *Haldun Taner'in Öykülerinin İzleksel Tahlili*. Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Fırat Üniversitesi, Elazığ: Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.

Özen, İbrahim. «*Haldun Taner'in "Şeytan Tüyü" Adlı Hikayesi ve Mektup Tarzı*.» Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, no. 8 (Ocak 2012): 100-122.

Taner, Haldun. *Yalıda Sabah*. İstanbul: Bilgi Yayınevi, 2006.

Tosun, Necip. «*Haldun Taner Öykücülüğü ve Yalıda Sabah*.» Türk Dili (Türk Dil Kurumu) CVIII, no. 759 (Mart 2015): 79-82.

Yivli, Oktay. «*Öyküyü Göstergibilimle Okumak: "Sonsuza Kalmak"*.» Yeni Türk Edebiyatı Hakemli Altı Aylık İnceleme Dergisi, no. 12 (Ekim 2015): 177-186.